

Hilariuse Kool

Kinnitatud direktori käskkirjaga 04.06.2021 nr 1-1/7
Kooskõlastatud õppenõukogu poolt 05.05.2021 nr 1-5/11
Kooskõlastatud hoolekogu poolt 03.06.2021 nr 1-5/14

HILARIUSE KOOLI HOOLDUSÕPE ÕPPEKAVA

1. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTE

Tallinna Hilariuse Kool on erivajadustega laste kool. Hilariuse Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud „Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava” lisa 2 Toimetulekuõpe ja lisa 3 Hooldusõppe alusel ja järgides Waldorfpedagoogika põhimõtteid. Koolis saavad õppida mõõduka vaimupuudega õpilased, kes on koolivälise nõustamismeeskonna poolt suunatud toimetuleku ja hooldusõppele. Kool pakub erituge.

Hilariuse Kooli õppekavade koostamine põhineb:

1. Põhikooli riiklik lihtsustatud õppekava Lisa 2 (toimetulekuõpe) ja Lisa 3 (hooldusõpe) ning waldorfkoolide õppekava põhimõttele;
2. Hilariuse Kooli õppekava;
3. Klasside õpetajate ja aineõpetajate töökavad;
4. Individuaalsed õppekavad (IÕK-d).

1.1. Kooli eripära, visioon, missioon, tunnuslause ja põhiväärtused

Hilariuse Kool on väike ja lapsesõbralik waldorfpedagoogiline õppeasutus. Kool pakub rahulikku õpikeskkonda, võimetekohast õpet, tugiteenuseid, huvitegevust ning lapsehoiuteenust.

Kooli visioon: Olla kaasaegne, sõbraliku õhkkonnaga kool, kus arendatakse õpilaste sotsiaalseid ja praktilisi oskusi waldorfpedagoogika kaudu.

Kooli missioon: Hilariuse Kool on loominguilise õpikeskkonnaga õpilase individuaalset eripära arvestav kool.

Tunnuslause: Väärtustades teineteist.

Põhiväärtused:

1. Waldorfpedagoogilised põhimõtted: lapse vaimu, keha ja hinge arendav eakohane õpikeskkond.
Arendame iga lapse ainuomaseid individuaalseid omadusi, toetame neid igakülgset läbi mõtlemise, tunnete ja tahte arendamise, meie õppetegevus on tasakaalukas ja lõimitud õppeainetega.
2. Võrdsus, hooliv ja lugupidav suhtumine, erinevuste arvestamine, austus, sallivus.

Hilariuse Kool

Hoolime iga lapse ja töötaja tervisest, heaolust, arengust ning saavutustest. Arvestame iga lapse ja töötaja individuaalsusega, kohandame õpikeskkonda, oleme tolerantsed ja abivalmid. Oleme mõistvad ja sallivad erinevuste suhtes. Austame teineteist.

3. Loomingulisus ja professionaalsus.
Oleme loomingulised, millega kaasneb vastutus. Arendame pidevat enesetäiendamist ja enesearengut. Jagame üksteisega kogemusi.
4. Koostöös toimiv meeskond.
Oleme toetav ja mõistev meeskond. Loomes üheskoos sotsiaalse ja füüsilise keskkonna, mis tagab igapäevase heaolutunde. Arendame ka spetsialistide omavahelist koostööd. Arendame tihedat koostööd ning suhtlemist kooli ja lapsevanemate vahel.
5. Huumor ja rõõm, positiivsus.
Oleme positiivsed ja heatahtlikud üksteise suhtes. Teeme oma tööd rõõmuga. Leiame igast raskest olukorrast väljapääsu.

1.2. Kooli filosoofia

Pedagoogilises osas rakendatakse waldorfpedagoogikat. Selle järgi toimub õpetus ühealaste lastega klassi vormis, eeldades üldise arengu eakohalisust. Klassis õpetamisel on väga oluline sotsiaalne element, mis liidab klassikollektiivi ühtseks tervikuks ja soodustab laste arengut. Kool on inimeste kohtumise koht, mille sisemine tuum on inimese areng.

Õppeplaani aluseks on laste üldine arengukäik. See areng on kantud lapse sisemistest arenguseaduspärasustest. Laps integreerub oma arengus erinevate eluvaldkondadega. Need valdkonnad ilmuvad õppeplaanis kui õppeained, mis on lapsele vastavas eas vajalikud. Antud õppekava elu-ja toimetulekuõppe juhtmotiivide aluseks on Eesti Waldorfkoolide waldorfõppekava juhtmotiivid klassiti, kuid mille põhimõtted on kohandatud Hilariuse kooli lastele, sest erivajaduste laste hingelised vajadused vastavad normintellektiga laste vajadustele ja neile tuleb pakkuda samasugust hingelist vaimutoitu. Õpetaja ülesanne on anda hingelist toitu lapsele arusaadavas vormis ja lihtsuses.

2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

2.1. Hooldusõppe põhiülesanne on sügava ja raske intellektipuudega lapsel olemasolevate funktsioonide ja oskuste säilitamine ja arendamine, et tagada harjumuspärasel keskkonnas tema potentsiaalile vastav järjest iseseisvam toimimine.

2.2. Arendamise eesmärk on aidata kujuneda kodanikul, kes vastavalt oma arengutasemele õpib tajuma oma keha, märkab ja oskab õpitud moel märku anda oma põhivajadustest ja soovidest ning oskab oma võimete piires neid kas iseseisvalt või abiga rahuldada; omandab ja oskab kasutada verbaalseid, mitteverbaalseid ja/või alternatiivseid kommunikatsioonivahendeid oma võimete piires.

3. ÕPPE- JA ARENDUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

3.1. Arendamine ja õpetamine on ühtne eesmärgistatud protsess. Hooldusõppe korralduses ja õppesisu valikul lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja potentsiaalsetest võimetest toimida järjest iseseisvamalt. Õigus õppida realiseeritakse käesoleva õppekava põhjal koostatud individuaalse õppekava alusel.

Hilariuse Kool

3.2. Lähtutakse humanistliku abistamise põhimõtetest. Tähelepanu suunatakse iga lapse individuaalse eripära arvestamisele, sallivusele, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoidumisele.

3.3. Hooldusõpe taotleb õpilase puuduliku arengu korvamist valdkondade kaupa, arvestades õpilase individuaalset arengupotentsiaali. Arengupuute osaliseks vähendamiseks rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi. Õppe- ja arendustegevuse käigus arendatakse ja/või kujundatakse puuduvaid ja/või lokaalsetest anatoomilistest kahjustustest sõltuvaid spetsiifilisi funktsionaalsüsteeme.

3.4. Õppeülesanded valitakse potentsiaalset arenguvalda arvestades: need sooritatakse vajaliku abiga, valdavalt koostegevuses. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse motoorikat, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemist, kujundatakse hoiakuid. Individuaalsete õppekavade koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.

3.5. Arendamise ja õpetamise suunitlus on võimalikult iseseisev eneseteenindamine. Arendatakse orienteerumisoskust lähimas ümbruses, motoorikat, sensomotoorseid oskusi ning elementaarset suhtlemist, sh võimaluse korral kõnet.

3.6. Hooldusõpe suunab õpilast omandama eneseteeninduse elementaarseid oskusi, elus toimetuleku oskusi ning võimetekohast käitumist lähimas ümbruses ja sotsiaalses keskkonnas. Oluline on tegevuste harjutamine potentsiaalse arenguvalla piirides, abi võimalikult täpne reguleerimine. Oluline on harjutamine tuttavas keskkonnas, pedagoogide ja lastevanemate kooskõlastatud tegevuses.

3.7. Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse kooli ja klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, õpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega koolis ja/või väljastpoolt kooli.

3.8. Hooldusõppes toimub õpetamine tegevusvaldkondade kaupa ja toetub õpilase sensomotoorsele arengule (taju ja liigutuste seos). Harjutamine toimub minimaalsete tegevussammude / osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana. Õppimine toimub reaalses lähimas keskkonnas. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kujunevad harjumused. Õpilased võtavad koostegevuses võimetekohaselt osa oma tegevuse jaoks vajalike vahendite valikust ja suudavad neid vähevarieeravas situatsioonis kasutada.

3.9. Õppe- ja arendusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimete ulatuses:

- 1) tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tuttavas olukorras harjumuspäraselt käituma;
- 2) märku andma oma vajadustest ja väljendama vähesel määral oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistama positiivseid emotsioone;
- 3) omandama lihtsaid oskusi või osaoskuste ahelaid tuttavas situatsioonis ja keskkonnas pideva korduva tegutsemise ja harjutamise tulemusel;
- 4) sooritama omandatud toiminguid koostegevuses täiskasvanuga, positiivselt suhtuma abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
- 5) tegutsema koos juhendajaga, osalema toimingute sooritamisel vastavalt oma sensomotoorsele arengule;
- 6) sooritama praktilisi valikuid vähevarieeruvates olukordades.

4. HOOLDUSÕPPE ÕPPESISU

4.1. Hooldusõppe rõhuasetused

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
Õpilane orienteerub iseendas ja ümbritsevas aistingute tasandil. Eesmärk on arendada tunnetust eri meeltega,	Õpilase juhtivaks tunnetustegevuseks on kohanemine ümbritsevaga ja oma keha seisundi tajumine.	Õpilastel hakkab vähesel määral kujunema mälukujutlustega põimuv analüütiline taju.

Hilariuse Kool

<p>luua eeldused geštalttaju kujunemiseks.</p> <p>Tähelepanu Pilkkontakti saavutamine, lühiajaline hoidmine ja suunamine. Tähelepanu hoidmise ajal vajaliku kehaasendi saavutamine, säilitamine ja võimetekohane muutmine. Võimaluse korral oma käeliigutuste jälgimine. Tähelepanu lühiajaline hoidmine žestide ja/või sõnaga. Pilgu hoidmine ja vähene säilitamine objektide liigutamisel või paigutuse muutmisel. Tähelepanu säilitamise kestuse pikendamine- lapse jaoks märgatavate stiimulite esitamine koos positiivse kinnitusega. Tähelepanu ümberlülitamine stiimuleid asendades.</p> <p>Aistingud ja taju Üksikute tunnuste suunatud märkamine: ere valgus, liikuv objekt, heli, müra, objekti pind (temperatuur, sile/krobeline jne). Oma keha puutetundlikkuse arendamine.</p> <p>Mälu Mõne läheduses oleva tuttava objekti äratundmine 1–2 tunnuse alusel.</p> <p>Mõtlemine Elementaarne kaemuslik-praktiline mõtlemine: manipuleerimine esemetega,</p>	<p>Tähelepanu Elementaarse valikulisuse kujundamine koostegevuses. Tähelepanu hoidmine ja suunamine žestide ja sõnaga. Objektide jälgimine nende liigutamisel või paigutuse muutmisel.</p> <p>Taju Objekti ja tunnuste suunatud tajumine eri meeltega äratundmiseks (kuju, värvus, suurus; heli, müra, temperatuur, pinnaomadused). Esemetega manipuleerimine, sh koostegevuses vastavalt nende funktsioonile.</p> <p>Mälu Objekti äratundmine mingil taustal 2–3 hulgest (suunamine näidise, sõna, žestiga). Sama funktsiooniga, kuid 1–2 tunnuse poolest erinevate objektide äratundmine.</p> <p>Mõtlemine Elementaarne kaemuslik-praktiline mõtlemine. Objekti ja abivahendi valimine 2–3 objekti</p>	<p>Tähelepanu Valikute tegemine iseseisvalt mõne tegevuse sooritamisel. Võimalikult iseseisev tähelepanu suunamine ja säilitamine oma praktilises tegevuses. Tähelepanu ümberlülitamine ühelt stiimulilt teisele.</p> <p>Taju Objekti ja toimingute geštal- ja analüütiline taju (objektid eri asendis, eri taustal, tegevus eri asendis ja kohta muutest); nägemistaju välja laiendamine.</p> <p>Mälu Tuttavate objektide ja samade toimingute äratundmine igapäevastes varieeruvates tingimustes: paigutus ruumis, erinev taust, mõneti erisuguste tunnustega / erisuguste funktsioonidega objektid. Harjumustele toetuvate toimingute sooritamine koostegevuses või iseseisvalt (protseduurimälu).</p> <p>Mõtlemine Elementaarne kaemuslik-praktiline mõtlemine lõimunult mälujutlustega.</p>
---	--	--

Hilariuse Kool

<p>võimetekohane tegutsemine tuttava abivahendiga.</p> <p>Motoorika Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on mootorika areng: passiivsed liigutused koostegevuses ja imiteerimise järgi, esemete haaramine, hoidmine ja lahtilaskmine, omandatud liigutusstereotüüpide mitmekesistamine. Objektide jälgimine, liigutuste suuna, amplituudi, rütmi ja tempo muutmine. Elementaarse tunnetustegevuse aktiveerimine liigutuste abil.</p>	<p>hulgast koostegevuses, mõne tuttava objekti valimine koostegevuses, eeskuju ja/või korralduse alusel. Valik erinevate tunnustega objektide hulgast. Tegevusvahendi kasutamine stereotüüpsetes ja vähevarieeruvates tingimustes.</p> <p>Motoorika Liigutuste sooritamine eeskuju järgi, vajaduse korral koosliigutused, žestide ja sõnaga suunatud liigutused. Liikumine ruumis, silma- ja käeliigutuste seostamine. Kahe või enama eri liigutuse korduv sooritamine (järjestikune, samaaegne). Elementaarse tunnetustegevuse aktiveerimine liigutuste abil.</p>	<p>Objekti ja abivahendi valik 2–3 objekti hulgast eeskuju ja korralduse (sh žesti) ja mälu abil. Valik oluliselt erinevate ja vähe erinevate tunnustega objektide hulgast. Tegevusvahendi kasutamine varieeruvates tingimustes.</p> <p>Motoorika Liigutuste elementaare koordineerimine, liikumine ruumis, stereotüüpsete liigutusahelate sooritamine, liigutusrütmi muutmine, käe ja sõrmede liigutuste täpsuse harjutamine. Elementaarse tunnetustegevuse aktiveerimine liigutuste abil.</p>
--	---	--

ÕPPE JA KASVATUSE PÕHIMÕTTED HOOLDUSÕPPES

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>I arengutasemel on õpetuse põhitaotluseks elementaarsete liigutuste ja toimingute sooritamine abiga, koostegevuses, mõne liigutuse sooritamine imiteerides või iseseisvalt; sihipäraste liigutuste sooritamine füüsilise abiga ja stereotüüpsete liigutuste mitmekesistamine. Tuttavas situatsioonis pedagoogi intonatsioonile, mõnele sõnale või žestile reageerimine. Õpilaste emotsionaalsete seisundite diferentseerimine kohese tagasiside abil.</p> <p>I arenguastmel on rõhuasetus õpilase kaasamisel enesetunnetusele aistingute tasandil, kontakti loomisel ja saavutamisel.</p>	<p>II arengutaseme põhitaotlus on õpitud lihtsate toimingute sooritamine stereotüüpsetes situatsioonis, mõne abivahendi kasutamine suunatult. Mõne omandatud stereotüüpse liigutusliku toimingute sooritamine variatiivsetes tingimustes (abivahendid, keskkond). Adekvaatne reageerimine pedagoogi intonatsioonile, mõnele sõnale või žestile tuttavas situatsioonis.</p> <p>II arengutasemel on rõhuasetus õpilase kaasamisel lihtsasse koostegevusse, eneseteenindusse,</p>	<p>III arengutaseme põhitaotlus on omandatud praktilise toimingute ahela sooritamine variatiivsetes tingimustes (sama abivahend erinevas funktsioonis, erisugused vahendid samas funktsioonis, keskkond). Tegutsemisele ärgitatakse vajaduse korral lihtkorralduse, žesti, stimuleeriva kaasliigutuse, alustatud koostegevuse, piktogrammi vm alternatiivse kommunikatsioonivahendi abil.</p> <p>III arengutasemel on rõhuasetus II arengutasemel omandatud oskuste täiustamine ja uute, võimetekohaste osaoskuste/oskuste</p>

Hilariuse Kool

<p>Suhtlemine Häälilisele aktiivsusele, häälitsemisele ergutamine, hääle tekke stimuleerimine. Sõna tajumine signaali rollis (pidev kordamine) ja sümbolina (sõna ja eseme koosesitus).</p> <p>Suhtlemisvahendite õpetamisel arvestatakse õpilase füüsilist seisundit ja vaimset arengut.</p> <p>Õppetegevuse sisu ja vorm on tihedalt seotud reaalse situatsiooniga, millest sõltuvalt arendatakse võimalikult kõiki eri valdkondade tegevusi.</p> <p>Õpilaste füüsiline areng ja vaimsed võimed on oluliselt erinevad. Seetõttu varieeritakse tegevusi, abivahendeid, abi osutamist ja oskuse omandamiseks kuluvat aega iga õpilase individuaalseid võimeid ja iseärasusi arvesse võttes.</p> <p>Emotsionaalne arendamine Positiivsete elamuste esilekutsumine</p>	<p>jõukohaste osatoimingute/operatsioonide sooritamine abiga, mõnede sooritamine iseseisvalt.</p> <p>Suhtlemine Ühesõnalise korralduse, lihtsa situatiivse kõne mõistmine (lausung kuni 3 sõna), sõna/lausungi mõistmine tegevuses koos žesti/osutamisega. Alternatiivsete, tuttavate suhtlemisvahendite mõistmine. Aktiivsele suhtlemisele suunamine: oma vajadustest teatamine (sh soov kontakti astuda), vastamine pedagoogile; objektile/ tegevusele osutamine vastavalt oma kõnearengu tasemele.</p> <p>Suhtlemisvahendite õpetamisel arvestatakse õpilase füüsilist seisundit ja vaimset arengut.</p> <p>Õppetegevuse sisu ja vorm on tihedalt seotud reaalse situatsiooniga. Arendatakse võimalikult kõiki eri valdkondade tegevusi. Kujundatavatest tegevustest lähtuvalt luuakse sobivaid õpikeskkondi.</p> <p>Õpilaste füüsiline areng ja vaimsed võimed on oluliselt erinevad. Seetõttu varieeritakse tegevusi, abivahendeid, abi osutamist ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt iga õpilase individuaalseid võimeid ja iseärasusi arvesse võttes.</p> <p>Emotsionaalne arendamine Positiivsete emotsioonide toetamine ning</p>	<p>õpetamine, õpilase kaasamine eneseteenindusse: harjumuspäraste osatoimingute/operatsioonide seostamine toimingute ahelaks, osatoimingute iseseisva sooritamise osakaalu suurendamine, mõne omandatud toimingu iseseisev sooritamine.</p> <p>Suhtlemine Elementaarne suhtlemine: situatiivsete repliikide (verbaalsed, alternatiivsed) mõistmine ja neile vastamine. Oma tegevuse ja vajaduste elementaarne sõnastamine/alternatiivsete vahenditega väljendamine. Korralduste mõistmine ja täitmine oma kogemuste piires.</p> <p>Suhtlemisvahendite õpetamisel arvestatakse õpilase füüsilist seisundit ja vaimset arengut.</p> <p>Õppetegevuse sisu ja vorm on tihedalt seotud reaalse situatsiooni ja sobiva õpikeskkonnaga. Arendatakse võimalikult kõiki eri valdkondade tegevusi. Kujundatavatest tegevustest lähtuvalt luuakse varieeruv igapäevaelu arvestav õpikeskkond.</p> <p>Õpilaste füüsiline areng ja vaimsed võimed on oluliselt erinevad. Seetõttu varieeritakse tegevusi, õpituatsioone, abivahendeid, suhtlemisvahendeid, abi osutamist ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt iga õpilase individuaalseid võimeid ja iseärasusi arvesse võttes.</p> <p>Emotsionaalne arendamine Emotsioonide minimaalne intellektualiseerimine, sh negatiivsete</p>
---	--	--

Hilariuse Kool

<p>minimaalsete edusammude eest (füüsiline kontakt, naeratus, toon). Positiivse emotsiooni kestuse pikendamine. Õpilastele meeldiva elu- ja õpikeskkonna loomine.</p> <p>Oluline on õpilase põhivajadustest märku andmise õpetamine</p>	<p>hoidmine toimingute/operatsioonide sooritamise ajal ja järel. Negatiivsete emotsioonide pärssimine, rahulikumale käitumisele positiivse hinnangu andmine.</p> <p>Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajadustest märku andma, motiveerida iseseisvalt tegutsema, toetades iseseisvat tegutsemist võimalikult täpselt reguleeritud abiga.</p>	<p>emotsioonide pärssimine, positiivse hinnangu andmine oodatud käitumisele ja osatoimingute ahela oodatud tulemusele. Õpilase positiivne toetamine variatiivsetes situatsioonides, õpilasele mõistetavate piirangute rakendamine: intonatsioon, EI-hinnang, kontakti vähendamine.</p> <p>Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajadustest mõistetavalt (verbaalsete või alternatiivsete vahenditega) märku andma.</p>
--	---	---

TAOTLETAVAD PÄDEVUSED HOOLDUSÕPPES

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>I arengutaseme lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) märkab läheduses olevaid objekte; tunneb ära temaga tegelevad inimesed; 2) tajub lähiümbruses asetsevaid objekte (sh erisugusel taustal); 3) sooritab stereotüüpseid liigutusi ja tegevusakte koostegevuses ja imiteerimise teel; 4) hoiab kätte pandud esemeid; haarab esemeid, (ühe/kahe käega), manipuleerib nendega ja laseb käest lahti; 5) tunneb enamasti ära tuttavad žestid; 6) reageerib kontaktile (hää, puudutus, sõna) liigutuste, žestide ja hääliitsustega, otsib mõnikord kontakti; 7) annab märku mõnest oma põhivajadusest; 8) suudab suunatult säilitada tähelepanu (rohkem kui 2 sek); 9) stereotüüpsetes situatsioonides märkab talle 	<p>II arengutaseme lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) märkab ja tunneb ära 2–3 objekti hulgast mõne tuttava objekti; 2) tajub objekte eri meeltega, märkab 2–3 eristavat tunnist; 3) sooritab varieeruvates situatsioonides stereotüüpseid liigutusi ja tegevusakte koostegevuses ja imiteerimise teel, suudab seostada silma- ja käeliigutusi (vajaduse korral suunatult); 4) kasutab tuttavat tegevusvahendit stereotüüpsetes ja vähevarieeruvates tingimustes; 5) reageerib enamasti adekvaatselt suhtlemises kasutatavatele tuttavatele vahenditele (žestid, sõnad, pildid jne); 6) reageerib alternatiivsetele suhtlemisvahenditele või lihtsale situatiivsele kõnele võimetekohaselt; 	<p>III arengutaseme lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) märkab ja tunneb oma kogemustele toetudes ära objekti selle funktsiooni järgi (sh varieeruvates tingimustes); 2) tajub objekte eri meeltega, märkab eristavaid tunnuseid; 3) koordineerib (vajaduse korral abiga) sõltuvalt tegevusest oma liigutusi ja liikumist ruumis; 4) kasutab tuttavat tegevusvahendit varieeruvates tingimustes; 5) reageerib adekvaatselt lähtuvalt situatsioonist suhtlemises kasutatavatele tuttavatele vahenditele (sh varieeruvates olukordades); 6) mõistab situatiivseid repliike ja vastab neile oma kogemuste ja suhtlemisvahendite valdamise (sh kõne arengu) taseme piires; 7) teatab arusaadavalt oma vajadustest (sh soovist kontakti astuda) keelelisi ja/või

Hilariuse Kool

<p>suunatud kontaktipüüdlust, reageerib adekvaatselt intonatsioonile, žestidele ja mõnele tuttavale sõnale;</p> <p>10) sooritab mõnda eneseteeninduseks vajalikku liigutust füüsilise abiga.</p>	<p>7) annab oma vajadustest (sh soovist kontakti astuda) arusaadavate keeleliste ja/või alternatiivsete vahenditega märku;</p> <p>8) suudab koostegEVuses valikuliselt tähelepanu suunata;</p> <p>9) reageerib adekvaatselt intonatsioonile, žestidele ja mõnele tuttavale sõnale/lausungile tegevussituatsioonides;</p> <p>10) osaleb eneseteeninduses, sooritab mõningaid jõukohaseid operatsioone/osatoiminguid iseseisvalt.</p>	<p>alternatiivseid vahendeid kasutades;</p> <p>8) säilitab tähelepanu harjumuspärasest tegevuses (mõnest osatoimingust koosnev ahel);</p> <p>9) reageerib ja vastab adekvaatselt arusaadavatele korraldustele;</p> <p>10) sooritab eneseteeninduseks vajalikke toiminguid omandatud oskuste piires iseseisvalt.</p>
--	---	---

5. HOOLDUSÕPPE JAOTUS TEGEVUSVALDKONDADE KAUPA

5.1. TEGEVUSVALDKOND: MOTOORIKA MOTOORIKA ÕPITULEMUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>1. Talub füüsilist kontakti / puudutamist;</p> <p>2. Liigub talle omasel viisil;</p> <p>3. Hoiab kättepandud eset keha keskjoonel, keskjoont ületades.;</p> <p>4. Kohaneb abivahenditega, reageerib positiivselt asendimuutustele.;</p> <p>5. Talub füüsilist kontakti / puudutamist;</p> <p>6. Istub toetatuna või iseseisvalt;</p> <p>7. Seisab seisulaual;</p> <p>8. Sooritab aktiivselt mõne sihipärase liigutuse (sirutab iseseisvalt kätt, jalga, pöörab pead...).</p>	<p>1. Hoiab joomise ajal tassist (vähese abiga);</p> <p>2. Orienteerub oma lähiümbruses;</p> <p>3. Tegutseb sihipäraselt mõne tuttava esemega-haarab, hoiab, võtab, paneb.;</p> <p>4. Matkib üksikuid liigutusi;</p> <p>5. Omab vähest motiveeritust tegutsemiseks koos täiskasvanuga (liigutuslik tasand);</p> <p>6. Talub füüsilist kontakti pikema aja vältel.</p> <p>7. Istub, seisab vähese abiga, toetatult, iseseisvalt.</p> <p>8. Liigub abivahendiga vähese abiga, iseseisvalt.</p>	<p>1. Sööb ise lusikaga;</p> <p>2. Hoiab ise joomise ajal tassist;</p> <p>3. Saab hakkama mõne riietuseseme selgapaneku või äravõtmisega;</p> <p>4. Liigub talle omasel viisil tuttavas igapäevaümbruses;</p> <p>5. Ületab ettetuleva takistuse õpitud viisil</p> <p>6. Istub, seisab omandatud viisil, iseseisvalt.</p> <p>7. Reageerib adekvaatselt ja kasutab tegevus- ja abivahendeid.</p> <p>8. Sooritab liigutuslikult igapäevaseid rutiinseid liikumisi ja liigutamist nõudvaid tegevusi.</p>

MOTOORIKA ÕPPESISU

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
ÜLDMOTOORIKA		

Hilariuse Kool

<p>Füüsiline kontakt Füüsilise kontaktiga harjutamine. Füüsilisele kontaktile positiivselt reageerimine lühikese aja vältel. Positiivne reageerimine kehaasendi muutmisele. Üld-, näo- ja jäsemete massaažid. Passiivsete liigutuste sooritamine koostegevuses.</p>	<p>Füüsiline kontakt Füüsilisele kontaktile positiivselt reageerimine pikema aja vältel. Individuaalsetele eeldustele vastav jäsemete liigutamine, liikumine. Käe keeramine randmest: eseme väljakallamine (nõust, karbist). Toidu võtmine taldrikult lusikaga. Aktiivne liigutuste sooritamine jäsemetega Üld-, näo- ja/või jäsemete massaažid.</p>	<p>Füüsiline kontakt Füüsilisele kontaktile positiivselt reageerimine kogu tegevusaja vältel. Liikumine koos kaaslastega ravis, ringis, sh ringmängus. Jäsemete ja keha liigutamine vastavalt individuaalsetele eeldustele. Liikumine sõltuvalt füüsilisest arengust. Üld-, näo- ja/või jäsemete massaažid.</p>
<p>Tasakaal Positiivne reageerimine erinevatele asendimuutustele. Seismine seisulaul. Individuaalsetele eeldustele ja võimetele vastav liikumine. Lühiajaline abita seismine. Kõndimine abiga, abivahendiga.</p>	<p>Tasakaal Istumine iseseisvalt (ratas-) toolis, põrandal. Astumine abiga pingi/kaldpinna peale, maha. Hüppamine koostegevuses (ka istuvas asendis) batuudil. Seismine toe najal vähese abiga. Seismine iseseisvalt toe najal. Käimine käpuli, abiga, abivahendiga (rollaator), iseseisvalt. Lühiajaline abita seismine. Kõndimine vähese abiga, liikumine abivahendiga.</p>	<p>Tasakaal Juhendamise korral varbseinal üles-alla ronimine (vajaduse korral abiga); allaronimine juurdevõtusammuga.. Hüppamine batuudil iseseisvalt (ka istuvas asendis). Kükkitamine toest kinni hoides. Sõitmine veloergomeetril. Seismine iseseisvalt (vajadusel tuge kasutades) Seismine ühel jalal toest kinni hoides. Individuaalsetele eeldustele ja võimetele vastav liikumine abiga, abivahendiga või iseseisvalt.</p>
<p>Jäsemete liikuvus Oma käte ja jalgade liigutamine koos tegutsedes. Vastavalt võimetele ja eeldustele: käe sirutamine küünarliigesest, õlaliigesest; käe kõverdamine küünarliigesest, õlaliigesest; randmeliigese kõverdamine, sirutamine; jalgade kõverdamine, sirutamine.</p>	<p>Jäsemete liikuvus Individuaalsetele eeldustele vastav jäsemete liigutamine, liikumine: käe keeramine randmest: eseme väljakallamine (nõust, karbist), lusikaga taldrikult toidu võtmine. Liigutuste sooritamisel liigutusamplituudi muutmine, suurendamine.</p>	<p>Jäsemete liikuvus Jäsemete ja keha liigutamine vastavalt individuaalsetele eeldustele. Liigutuste sooritamine, käte ja jalgade koostegevus liigutuste tempot ja amplituudi muutes. Individuaalsetele eeldustele ja võimetele vastava liigutusamplituudi saavutamine.</p>
<p>Kehatunnetus Kehaasendi muutmine: keeramine kõhult seljale, seljalt kõhule abiga, vähese abiga, iseseisvalt. Reageerimine ebamugavale asendile. Positiivne reageering kehaasendi muutmisele (Knill- programmi järgi).</p>	<p>Kehatunnetus Ebamugavas asendis olles oma kehaasendi muutmine vähese abiga, iseseisvalt. Oma kehaosadele osutamine (patsutamine) koostegevuses, ettenäitamisel (Knilli järgi). Kohanemine kiigutamisega: küljelt- küljele, ette-</p>	<p>Kehatunnetus Liigutuste sooritamine, käte ja jalgade koostegevus liigutuste tempot ja amplituudi muutes. Seismine iseseisvalt (vajaduse korral tuge kasutades).</p>

Hilariuse Kool

<p>Positiivne reageerimine veeprotseduuridele, vibroakustilisele- /vesivoodile. Oma keha tunnetamine teraapiapallil, kiigutamisel küljelt küljele, ette – taha.</p>	<p>taha.</p>	<p>Seismine ühel jalal (toest kinni hoides). Oma kehaosade äratundmine. Knill- programmi sooritamine individuaalsetele võimetele vastavalt. Situatsioonis sobiva kehaasendi valimine tegevuseks. Kiigutamine ja kiikumine.</p>
<p>Liikumine Ühest kohast teise liikumine end veeretades. Liikumine selili, jalgadega lükates. Roomamine kõhuli ja põlvili. Liikumine käpuli, põlvili, istuli. Tõusmine toe najal põlvili, püsti. Istumine kohandatud (ratas)toolis. Istumine (abiga, iseseisvalt) põrandal, toolil. Kohanemine ratastooliga, istumine ratastoolis.</p>	<p>Liikumine Astumine abiga pingi/kaldpinna trepiastmete peale, maha. Roomamisele ergutamine pingil. Roomamine läbi tunneli (nt toolirida). Hüppamisele ergutamine, hüppamine kätest hoituna (ka istudes) batuudil. Liikumine ratastooliga, ise seda edasi lükates (vajadusel abiga).</p>	<p>Liikumine Liikumine iseseisvalt sõltuvalt füüsilistest võimetest. Liikumine tasapinnal, trepil, kaldpinnal, vajadusel toest kinni hoides. Liikumine orientiire arvestades (mööda rada kulgemine, märgistustele astumine, märkide vahel liikumine). Liikumine ratastooliga seda ise edasi lükates (vajaduse korral abiga). Individuaalsetele eeldustele ja võimetele vastav liikumine ratastooliga. Liikumine koos kaaslastega rivis, ringis, sh ringmängus. Oma keha tõmbamine ja tõukamine juhendaja kätest kinni hoides, oma käte abil pingil edasi liikudes.</p>
<p>PEENMOTOORIKA</p>		
<p>Silma-käe koostöö Kättepandud eseme hoidmine. Kättepandud eseme lahtilaskmine. Eseme hoidmine silinderhaardes (kämblavõte), pealthaardes hoidmine. Eseme (sh lusika) haaramine silinderhaardes, pealthaardes. Eseme (sh palli) eemale lükkamine koostegevuses. Palli veeretamine koostegutsemisel. Lusika suu juurde viimine abiga.</p>	<p>Silma-käe koostöö Väikeste esemete korjamine näpitsvõtet kasutades. Esemete sihipärane võtmine, ümberpaigutamine (rõngaste võtmine pulga otsast, tikkude asetamine auku, klotside võtmine augulaualt vm). Sihipärane manipuleerimine esemetega (liigutamine, võtmine, andmine, panemine). Palli eesmärgistatult veeretamine ja viskamine. Esemete sihipärane paigutamine abiga, vähese abiga üksteise sisse, klotsidest torni ladumine. Plastiliini rullimine, kritseldamine kriidiga,</p>	<p>Silma-käe koostöö Käe- ja sõrmeliigutuste võimetele vastav sihipärane kasutamine eneseteeninduses ja arendavates tegevustes. Plastiliini rullimine, kritseldamine (digitaalpromotsioonvõte). Keeramine: purgikaane keeramine, mutri keeramine poldile vms. Paberi rebimine ja voltimine. Esemete sihipärane paigutamine (üksteise sisse, klotsidest torni ladumine). Lusika suu juurde viimine iseseisvalt. Klotside ladumine.</p>

Hilariuse Kool

	pliiatsiga abiga, vähese abiga. Lusika suu juurde viimine vähese abiga	
Kahe käe koostöö Kättepandud eseme hoidmine kahe käega. Kättepandud eseme toomine keha keskjoonele. Eseme võtmine vasaku käega vasakult poolt ja üle keskjoone paremale viimine. Eseme võtmine parema käega paremalt poolt ja üle keskjoone vasakule viimine. Parema käega vasakult poolt võtmine ja üle keskjoone paremale viimine. Vasaku käega paremalt poolt võtmine ja üle keskjoone vasakule viimine.	Kahe käe koostöö Esemete ühendamise ja lahtitõmbamise koostegevuses, iseseisvalt (klotsid). Takjaga ühendatud esemete eraldamine aluselt koostegevuses. Paberi rebimine koostegevuses, vähese abiga.	Kahe käe koostöö Palli sihipärane viskamine (korvi, märgi pihta jne) ja püüdmine. Sihipärane manipuleerimine esemetega (liigutamine, võtmine, andmine, panemine). Võimetele vastav tegutsemine kahe käega.
Silma-jala koostöö Eseme endast eemale tõukamine jalaga: külili asendis, selili, istuli asendis. Jalaliigutuste jälgimine.	Silm-jalg koostöö Palli löömine jalaga.	Silm-jalg koostöö Palli löömine suunatult. Palli löömine mõlema jalaga.

5.2. TEGEVUSVALDKOND: SOTSIAALSED OSKUSED SOTSIAALSETE OSKUSTE ÕPITULEMUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
1. Saavutab närimis-, neelamis- ja hingamisliigutuste koordineerimise; 2. Sööb (söötmisel) peenestatud toitu; 3. Joob (jootmisel) (tilaga) tassist; 4. Laseb end riietada protestita; 5. Püüab enda riietamisele kaasa aidata; 6. Proovib mõnda riietuseset/peakatet seljast/peast ära võtta; 7. Reageerib (mingil viisil) kontaktipüüdlustele; 8. Huvitub kontaktist temaga iga päev tegeleva täiskasvanuga; 9. Nõustub hügieenitoimingutega.	1. Sööb (abistamisel) lusikaga; hammustab tahket toitu. 2. Hoiab joomise ajal tassist (vähese abiga); 3. Tunneb ära mõne riietuseseme otstarbe; 4. Näitab riietamisel üles mõningast initsiatiivi; 5. Märkab enda kõrval teist last ja/või täiskasvanut; 6. Orienteerub oma lähiümbruses; 7. Otsib mingil viisil kontakti tuttava täiskasvanuga; 8. Otsib vahel kontakti teiste lastega; 9. Kasutab (meeldetuletamisel) lihtsaid õpitud käitumismalle.	1. Mõistab ööpäeva ja koolinädala rütmi igapäevaste korduvate tegevuste kaudu; 2. Reageerib adekvaatselt tuttavatele olukorradega; 3. Tegutseb koos teise lapsega; 4. Teadvustab WC vajadust (annab märku, jälgib rutiini); 5. Osutab õpitud esemetele ja tuttavatele inimestele; 6. Oskab märku anda abivajadusest või endaga seoses olevast hädaolukorrast; 7. Oskab tegutseda kordamööda täiskasvanuga/teise lapsega, ootab tegevustes oma järjekorda. 8. Sööb toitu, hoides õpitud viisil ise lusikat,

Hilariuse Kool

		<p>kahvlit, nuga. 9. Joob tassist, õpitud viisil. 10. Väljendab hellust ja heameelt. 11. Paneb selga/ võtab ära mõne riietuseseme. 12. Saab vähese suunava abiga hakkama igapäevaste hügieenitoimingutega.</p>
--	--	--

ÕPPESISU: SOTSIAALSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>Sotsiaalsed eeluskused. Täiskasvanu, teise lapse märkamine (vaatamine, puudutamine). Patsutus-/ plaksutusliigutuste sooritamine koos täiskasvanuga.</p>		
<p>Kontakti loomine ja säilitamine Häälitsemine endale tähelepanu tõmbamiseks. Füüsilise kontakti otsimine täiskasvanuga. Tegutsemine peegli ees: enese peegelpildi märkamisele ergutamine. Emotsionaalse kontakti loomine lapsega.</p>	<p>Kontakti loomine ja säilitamine Emotsionaalse kontakti saavutamine lapsega: Füüsilise kontakti otsimine täiskasvanuga. Lühiajalise füüsilise kontakti saavutamine teise inimesega, Käest kinni võtmine/hoidmine. Naabrile käe ulatamine ringis. Enda märkamine peeglis. Reageerimine oma peegelpildile (naeratamine, häälitsemine). Tegutsemine teise lapsega kõrvuti. Peitusemängu mängimine. Märku andmine abi vajadusest. Kordamööda tegutsemine koostegevuses täiskasvanuga. Positiivne reageerimine vastuseks kõnetamisele positiivse (tuttav, täiskasvanu, teine laps)</p>	<p>Kontakti loomine ja säilitamine Füüsilise kontakti saavutamine ja hoidmine täiskasvanuga. Käest kinni hoidmine koostegevuses. Hoidumine kaaslaste asjade (mänguasjad, toit) loata kasutamisest. Tegevustes oma järjekorra ootamine. Kordamööda tegutsemine koos täiskasvanuga, teise lapsega. Peeglist nähtava täiskasvanu tegevuse jälgimine. Küsimise peale mõnele oma rühmakaaslasele osutamine. Helluse ja heameele väljendamine. Naeratamine vastuseks kõnetamisele, naeratamine positiivse emotsiooni väljendamiseks (tuttav, täiskasvanu, teine laps). Maiustuste ja asjade jagamine teistega. Suunamisel rühmakaaslasele abi osutamine. Kaaslasega ühise laua taga oma ülesande sooritamine. Naeratamine vastuseks kõnetamisele positiivse</p>

Hilariuse Kool

		emotsiooni väljendamiseks (tuttav, täiskasvanu, teine laps)
Silmside Pilgu lühiajaline fikseerimine. Silmsideme saavutamine ja säilitamine 3 sekundi jooksul.	Silmside Pilgu lühiajaline fikseerimine esemel, kaaslasel. Silmsideme säilitamine ja hoidmine lühiajaliselt.	Silmside Silmsideme hoidmine ja taastamine tähelepanu pööramisel.
ENESETEENINDUS		
Söömine/joomine Söömine sondi abil. Reflektorsete imemisliigutuste (huuled, keel) pärssimine. Vedela toidu söömine (söötmisel). Püreeritud toidu söömine (söötmisel). Kahvliga peenestatud toidu söömine (söötmisel). Närimine-neelamine-hingamine järjestikuste suunatud ja koordineeritud liigutuste sooritamine abiga. Närimine- neelamine- hingamine iseseisvalt söömise ajal, toitu kurku tõmbamata. Kättepandud lusika hoidmine. Lusika suu juurde viimine abiga. Joomine tassist abiga (tilaga vm tass).	Söömine/joomine. Söömine lusikaga, kahvliga (abiga, vähese suunava abiga, ise). Tahke toidu hammustamine (nt võileib). Joomine tassist: tassi lauvalt võtmine, suu juurde viimine, joomine, lauale asetamine. Joomine läbi kõrre.	Söömine/joomine Harjumuspäraste toitude iseseisev söömine ja joomine tuttavates tingimustes õpitud viisil. Lusika, noa ja kahvli kasutamine sõltuvalt õpilase võimetest Lusika- , noa- ja kahvlihood õpitud viisil. Tahke, tükilise toidu söömine Joomine tassist õpitud viisil.
Riietumine Nõustumine riietamisega. Riietamisele kaasa aitamine. Mõne riietuseseme (peakatte, jalanõu) seljast (peast, jalast) võtmine.	Riietumine Käte ja jalgade sihipärane liigutamine riietumisel: käe pistmine varrukasse, jalgade panemine püksisäärtesse. Riietumine ja riie äravõtmine: müts, kindad, sokid, pluus, püksid. Trukkide, krõpsude avamine vähese abiga. Mõne riietuseseme asetamine selleks ettenähtud kohale koos tegutsedes.	Riietumine Õpitud riietumis-/ lahtiriietumise oskuste iseseisev kasutamine tuttavate/sarnaste riietusesemete puhul. Trukkide, krõpsude avamine, sulgemine. Riie asetamine õpitud kohale.
Hügieen Nõustumine mähkmete kasutamisega ööpäevaringselt. Istumine WC-potil (panduna, toetatuna). Käte hoidmine veejoa all (suunava abiga). Nõustumine hügieenitoimingutega: näo ja käte pesemine, hammaste pesemine, nina pühkimine,	Hügieen Istumine WC- potil (toetatuna, iseseisvalt). Poti kasutamine, märku andmine oma vajadusest potti kasutada Kraani avamine ja sulgemine (koostegevuses). Eneseteeninduseks vajalike toimingute sooritamine väikeste sammude (osatoimingute)	Hügieen Pesu märgamisest hoidumine režiimis hoituna. WC-sse minemise vajadusest märku andmine. WC-s võimalikult vähese abiga toimetulek. Kraani avamine ja sulgemine vähese abiga/ iseseisvalt.

Hilariuse Kool

<p>pea kammimine. Iseseisvalt suu avamine hammaste pesemiseks.</p>	<p>kaupa õiges järjekorras abiga: WC kasutamine, söömine, nina ja suu pühkimine, hammaste pesemine, pea kammimine. Salvräti kasutamine koos tegutsedes.</p>	<p>Puhtuse hoidmine söömisel: enese puhtus, laua puhtust. Salvräti kasutamine. Nina nuuskamine (meeldetuletamisel). Hammaste, näo, käte ja oma keha pesemine vähese suunava abiga. Kammimine meeldetuletamisel.</p>
<p>Orienteerumisõpetus Igapäevases ümbruses enese turvaliselt tundmine. Esemete märkamine ümbritsevas keskkonnas. Leppimine asukoha ja asendi muutmisega. Kohanemine uute tingimustega (ruumid, inimesed). Igapäevases ümbruses liikumine koostegevuses.</p>	<p>Orienteerumisõpetus Igapäevastes tegevustes kasutatavate ruumide ja kohtade äratundmine põhitegevusest lähtudes abiga (sh õues orienteerumine). Igapäevaste tegevuste ajal kasutatavates ruumides ja kohtades iseseisvam liikumisoskuse omandamine (abivahenditega, abiga, vähese abiga, iseseisvalt). Tohib/ei tohi piirangute harjumuslik (ebateadlik) täitmine (oma ja teise lapse mänguasi, söök jne). Oma ja teise lapse tegutsemise järjekorra ootamine. Ohtude märkamine tuttavas situatsioonis.</p>	<p>Orienteerumisõpetus Eneseteenindamiseks vajalike toimingute ahela sooritamine õpitud viisil. Tegevuseks vajaliku vahendi otsimine küsimusele <i>Kus on?</i> toetudes. Tegutsemine koos täiskasvanuga lihtsa eesmärgi nimel. Aktiivne abi otsimine täiskasvanult. Oma asjade tundmine (oma kapp, koolikott, voodi jne). Etteantud tegevuses iseseisvalt tegutsemine (näiteks nõõpide panemine karpi). Teatud ohtlike olukordade vältimine talle tuttavates situatsioonides. Olukorrale vastav võimetekohane sotsiaalne käitumine (nt poes, tänaval, õnnitlemine, tervitamine jne). Liikumine igapäevaste tegevuste ajal kasutatavates ruumides ja kohtades iseseisvalt, omandatud viisil.</p>

Hilariuse Kool

**5.3. TEGEVUSVALDKOND: KOMMUNIKATSIOON
ÕPITULEMUSED: KOMMUNIKATSIOON**

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>1. Reageerib (mingil viisil) kontaktipüüdlustele; 2. Huvitub kontaktist temaga iga päev tegeleva täiskasvanuga; 3. Talub füüsilist kontakti / puudutamist olemas sisuline kontakt lapsega; 4. Fikseerib pilgu täiskasvanule, mõnele esemele. 5. Reageerib ümbritsevatele helidele, häälele. 6. Häälitseb meeldiva tegevuse jätkamiseks. 7. Nähes või kuuldes signaaleset mõistab järgnevat sündmust ja häälitseb.</p>	<p>1. Omab vähest motiveeritust tegutsemiseks koos täiskasvanuga; 2. Näitab/ nimetab mõnd õpitud kehaosa; 3. Täidab mõne lihtsa viibetega saadetud korralduse; 4. Reageerib oma nimele. 5. Seostab igapäevaseid tegevusi PCS- piltide ja piktogrammidega. 6. Kasutab lalinsõnu. 7. Mõistab ja reageerib õpitud viisil <i>kes- mis</i> küsimustele.</p>	<p>1. Väljendab oma nime õpitud viisil; 2. Näitab üles koostöövalmidust; 3. Osutab õpitud esemetele ja tuttavatele inimestele; 4. Oskab märku anda abivajadusest või endaga seoses olevast hädaolukorrast; 5. Väljendab mõnd põhisoovi õpitud viisil (nt alternatiivse kommunikatsioonivahendi, viibete abil); 6. Vastab <i>kas</i>-küsimusele õpitud viisil; 7. Reageerib keelule.</p>

ÕPPESISU: KOMMUNIKATSIOON

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
Kommunikatsiooni eelduste kujunemine		
<p>Häälitsemine Häälelisele aktiivsusele ergutamine: hääle esilekutsumine, koogamine, lalin. Mõne oma põhivajaduse väljendamine häälitsustega. Hetkeline emotsionaalne reaktsioon situatsioonile, sõnale, tuttavale häälele. Häälitsemine meeldiva tegevuse jätkamiseks. Meeldiva tegevuse jätkamiseks liigutuste kordamine või muul moel reageerimine. Nähes signaaleset (lusikas), järgneva sündmuse mõistmine ja sellele mingil viisil reageerimine. Kuuldes signaaleset, järgneva sündmuse mõistmine (häälitseb).</p>		
<p>Suhtlemine Pilgu fikseerimine täiskasvanu näole, taustast</p>	<p>Suhtlemine Fotokommunikatsiooni kasutamine suunamise ja</p>	<p>Suhtlemine Fotokommunikatsiooni, PCS-piltide, must-</p>

Hilariuse Kool

<p>eristuvale esemele. Ümbritsevas toimuva pilguga jälgimine. Reageerimine helidele, hääliksustele. Pea keeramine heliallika suunas. Eneseväljendusele ärgitamine. Reageerimine häälele ja intonatsioonile, emotsionaalsele miimikale, esemele kui signaalile. Emotsionaalse kontakti saavutamine.</p>	<p>abiga: tunneb ära (seostab) fotol ja tegelikkuses pereliikmed, klassikaaslased, igapäevategevused. Igapäevaste tegevuste seostamine PCS- piltide ja piktogrammidega. Õpitud PCS piltide ja piktogrammide mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine abiga, koostegutsemisel. Igapäevaselt kasutatavate lihtsustatud viibete mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine, sh oma soovide väljendamiseks. Vastamine suletud <i>kas</i>-küsimustele jah/ei vm õpitud viisil. Lalinsõnade kasutamine. Situatiivsete küsimuste- <i>kes, mis, (kus on)</i> mõistmine ja neile reageerimine (osutamine objektile, pildile, piktogrammidele). Oma nimele (hääldatud nimi, nimekaart) reageerimine, sh osutamine oma pildile. Reageerimine keelule koostegutsemises.</p>	<p>valgete piktogrammide ja lihtsustatud viibete igapäevane kasutamine konkreetsetes situatsioonides. Lihtsustatud viibete, 1-2 sõnaliste lausungite kasutamine konkreetsetes situatsioonides. Jah/ei vastust nõudvatele küsimustele reageerimine. Oma soovide väljendamine lihtsustatud viibete/piktogrammide abil. Reageerimine <i>kas</i>-küsimustele. Oma soovide väljendamine omandatud suhtlemisvahenditega. Reageerimine oma nimele, enda seostamine foto ja nimekaardiga. Reageerimine keelule.</p>
--	--	--

5.4. TEGEVUSVALDKOND: KOGNITIIVSED OSKUSED ÕPITULEMUSED: KOGNITIIVSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Talub füüsilist kontakti / puudutamist; 2. Säilitab suunatult lühiajalise tähelepanu. 3. Haarab ja hoiab esemeid- puudutab ja kombib esemeid näoga, huultega kätega, jalgadega. 4. Fikseerib ja hoiab pilku taustast eristuvale esemel. 5. Vaatleb vaateväljas olevaid esemeid, oskab vabaneda teda takistavast esemest. 6. Pöörab pilgu/ pea/ /keha heliallika suunas 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tegutseb sihipäraselt mõne tuttava esemega 2. Matkib üksikuid liigutusi; 3. Omab vähest motiveeritust tegutsemiseks koos täiskasvanuga; 4. Näitab/nimetab mõnd õpitud kehaosa; 5. Tunneb ära mõne tuttava eseme; 6. Tunneb ära tuttavaid inimesi; 7. Reageerib oma nimele; 8. Jaotab ja järjestab esemeid kahte ossa: suuruse, kuju, ja/või värvuse alusel. 9. Ühendab situatiivseid esemepaare. 10. Järjestab tuttavas situatsioonis kaks osatoimingut. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab ööpäeva ja koolinädala rütmi igapäevaste korduvate tegevuste kaudu 2. Oskab märku anda abivajadusest või endaga seoses olevast hädaolukorrast; 3. Seostab eri meelte abil loodud aistinguid. 4. Ühendab õpitud viisil pildipaare või pildiosi . 5. Kasutab sihipäraselt pliiatsit ja pintslit. 6. Eristab „üks“ ja „palju“. 7. Paigutab esemeid ja pilte eeskuju järgi ruumis: peal, all, kõrval. 8. Paigutab kujundeid vastavasse vormi: ümmargune, kolmnurkne, kandiline.

Hilariuse Kool

ÕPPESISU: KOGNITIIVSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
MEELTE STIMULEERIMINE		
<p>Eeltunnetuse kujundamine Elementaarsete orienteerumisreaktsioonide esilekutsumine: pilgu suunamine, esemete puudutamine ja kompimine (näoga, huultega kätega, jalgadega), esemete suhu panemine, närimine, kopsimine, tõukamine.</p>	<p>Tunnetuse kujundamine Õige osatoimingu valimine või kahe osatoimingu järjestamine tuttavas situatsioonis mingi tulemuse saavutamiseks (raadio helitugevuse nupu keeramine, karbi avamine eseme kättesaamiseks jm). Esemete paigutamine ettenäidatud kohta. Pliiatsi ja pintsli kasutamine koostegutsemisel. Tuttavate esemete sihipärane kasutamine.</p>	<p>Tunnetuse kujundamine Tähelepanu ümberlülitamine suunamisel ühelt tunnuselt teisele. Pliiatsi ja pintsli sihipärane kasutamine. Rühma mittesobiva objekti eraldamine. <i>üks</i> ja <i>palju</i> eristamine. Samade esemete jaotamine tajutavate tunnuste alusel kahte ossa.</p>
<p>Kompimismeel Puudutamise talumine. Puudutamisele reageerimine, (sh erinevad faktuurid). Esemete puudutamine koostegevuses. Kätte pandud esemete hoidmine. Eseme haaramine ja hoidmine, käest kukutamine. Takistavatest teguritest vabanemise üritamine. Eseme enda juurde tõmbamine koos tegutsedes, abiga, vähese abiga.</p>	<p>Kompimismeel Eri faktuuriga esemete äratundmine, nendega harjumine. Esemete jaotamine kahte ossa suuruse, kuju, ja/või värvuse alusel. Esemepaaride situatiivne ühendamine. Esemete asetamine ühest käest teise, et võtta veel üht eset. Eseme enda juurde tõmbamine</p>	<p>Kompimismeel Eri meelte abil loodud aistingute seostamine. Samade esemete jaotamine tajutavate tunnuste alusel kahte ossa. Esemete ja piltide paigutamine ruumis eeskuju järgi: peal, all, kõrval. Kujundite paigutamine vastavasse vormi ümmargune, kolmnurkne, kandiline.</p>
<p>Haistmismeel Eri intensiivsusega lõhnade nuusutamine. Reageerimine meeldivale/ebameeldivale lõhnale.</p>	<p>Haistmismeel Toidu maitse ja lõhna haistmine, aistingute seostamine.</p>	<p>Haistmismeel Eri meelte abil loodud aistingute seostamine. Reageerimine erinevatele lõhnaaistingutele: meeldiva/ebameeldiva lõhnaaistingute eristamine.</p>
<p>Maitsemismeel Eri maitsete tunnetamine koostegevuses (soolane, magus, hapu, kibe jne). Toidu maitse- ja lõhna haistmine.</p>	<p>Maitsemismeel Toidu maitse ja lõhna maitsemisel aistingute seostamine.</p>	<p>Maitsemismeel Eri meelte abil loodud aistingute seostamine. Reageerimine erinevatele maitseaistingutele: meeldiva/ebameeldiva maitseaistingute eristamine.</p>
<p>Nägemismeel Pilgu fikseerimine ja hoidmine taustast eristaval esemel. Näidatava eseme lühiaegne jälgimine pilguga. Vaateväljas oleva eseme lühiaegne vaatamine.</p>	<p>Nägemismeel Eseme ja foto/pildi sobitamine. Õpilase nähes peidetud eseme leidmine Nähtud õpitud toimingute imiteerimine.</p>	<p>Nägemismeel Pildipaaride või pildiosade ühendamine õpitud viisil. Eseme tavapärase asukoha teadmine ka juhul, kui ese ei ole nähtaval (nt riided nagis, lusikad,</p>

Hilariuse Kool

		<p>pliiatsid sahtlis). Samade esemete jaotamine nähtavate tunnuste alusel kahte ossa. Rühma mittedobiva objekti eraldamine. <i>üks ja palju</i> eristamine. Esimete ja piltide paigutamine ruumis eeskujuga järgi: peal, all, kõrval. Objekti 2-3 tunnuse märkamise suunamisel.</p>
<p>Kuulmismeel Reageerimine helile. Pilgu/ pea/ keha pööramine heliallika suunas.</p>	<p>Kuulmismeel Muusika kuulamine, eri rütmide matkimine koostegemises (plaksutamine, koputamine jne).</p>	<p>Kuulmismeel Muusika kuulamine, eri rütmide matkimine iseseisvalt või koostegemises (plaksutamine, koputamine jne).</p>
<p>Suuruse-, värvuse ja vormikujutised Erineva värvuse, suuruse ja vormiga esemetega tutvumine vaatlemise, kompimise teel Erineva suuruse ja vormiga esemete hoidmine koostegemises, abiga, vähese abiga</p>	<p>Suuruse-, vormi-, ruumi- ja ajakujutised. Esemete tunnuste suunatud tajumine: suurus, värvus, vorm. Esimete valik ja paigutamine vastavasse vormi, esemete paigutamine üksteise sisse. Esimete järjestamine näidise järgi, värvuse järgi, suuruse järgi. Igapäevaste ajamõistete seostamine PCS- piltide ja piktogrammidega (aastaajad, nädalapäevad).</p>	<p>Suuruse-, vormi-, ruumi- ja ajakujutised. Kujundite paigutamine vastavasse vormi ümmargune, kolmnurkne, kandiline. Järjestamine näidise järgi (värvus, suurus, kuju). Iseseisev järjestamine värvuse, vormi ja suuruse järgi (kuni 3 objekti, pilti). Igapäevaste ajamõistete seostamine PCS- piltide ja piktogrammide kasutamine omandatud viisil (aastaajad, nädalapäevad, ilm)</p>